

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE
nr 10/1973-74 med anledning av landskaps-
styrelsens framställning till Landstinget
med förslag till landskapslag om resande-
avgift.

Landstinget har inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande över ovan nämnda framställning. Med anledning härav får utskottet vördsamt anföra följande.

Utskottet har i ärendet inbegärt lagutskottets utlåtande, vilket bifogas detta betänkande, samt såsom sakkunniga hört lantrådet Alarik Häggblom, lagberedningschefen Sune Carlsson och landskapsstyrelseledamoten Ulf Andersson.

Beträffande ändamålsenligheten av att uppbära en resandeavgift gör utskottet följande bedömning.

Föreliggande framställning är till sin natur en ramlag och reglerar de former som skall iakttagas vid uppbärande av resandeavgift men ger ej landskapet någon omedelbar rätt att uppbära denna avgift. Beslut om uppbärande av resandeavgift skall alltså fattas särskilt av landstinget. Enligt utskottets uppfattning har landskapet behov av att tillföra den enskilda budgeten medel för de ändamål som anges i motiven till landskapsstyrelsens framställning. Storleken av den föreslagna resandeavgiften har i framställningen maximerats till två mark. Detta belopp anser utskottet ej vara oskäligt högt. Under förutsättning att avgiften dessutom ej uppbärs under perioder av nedgång i resandefrekvensen, som ej är säsongbetonade, finner utskottet att den föreslagna lagstiftningsåtgärden är ändamålsenlig.

Beträffande användningen av de genom resandeavgiften influtna medlen anser utskottet det riktigt att medlen fördelas på det i framställningen angivna sättet.

Landstingets behörighet att lagstifta på ifrågavarande rättsområde regleras i 23 § 1 mom. självstyrelselagen, vari stadgas att landstinget äger besluta om näringsskatter. Då den föreslagna resandeavgiften är en form av näringsskatt är det uppenbart att landstinget har rätt att besluta om uppbörd av en sådan avgift. Beslut i detta avseende behöver ej ges formen av landskapslag. Enellertid finner utskottet att några nackdelar med den av landskapsstyrelsen för sin framställning valda formen ej föreligger.

Det framgår ej klart av bestämmelserna i självstyrelselagen om resandeavgiften kan påföras även rederier som ej har sin hemort i

-2-

landskapet. Emellertid framgår av 9 § 2 mom. landskapslagen om rätt att idka näring i landskapet Åland (55/69) att näringsidkare är skyldig att på Åland göra näringsanmälan beträffande sin näringsverksamhet om "vara eller tjänst, för vilken han betingar sig ersättning, till en väsentlig del produceras inom landskapet, men egentlig avdelning eller filial likväl icke inrättats". Uppenbart är enligt utskottets mening att näringsskatt kan påföras den i detta stadgande avsedda näringsverksamheten.

Transport av passagerare från en hamn till en annan mot upptagande av ersättning utgör otvivelaktigt en form av bedrivande av näring. Utförs transportererna regelmässigt och så att hamn i landskapet - som fallet i regel är - utgör en av de två eller tre hamnar som ifrågavarande rederis fartyg uteslutande anlöper, är det enligt utskottets uppfattning klart att rederiets näringsverksamhet till väsentlig del bedrivs i landskapet, varav enligt ovan citerade stadgande följer skyldighet att här göra näringsanmälan. Den omständigheten att vissa rederier underlåtit att fullgöra denna förpliktelse befriar dem naturligtvis ej från skyldighet att erlægga en eventuell resandeavgift.

I anledning av det sagda finner utskottet att resandeavgift kan uppbäras även av rederier som ej har sin hemort eller filial i landskapet, förutsatt att dessa rederier i regelbunden trafik transporterar passagerare till och från landskapet.

Vad gäller själva lagtexten har utskottet föreslagit ändringar av enbart redaktionell art.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslaget med följande ändringar.

3 §.

Landstingets beslut om uppbärande av resandeavgift träder i kraft tidigast på nittionde dagen efter det sådant beslut fattats.

7 §.

I landskapsstyrelsens i stöd av denna lag fattade beslut kan ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen senast före klockan 12 den trettionde dagen efter delfåendet.

8 §.

Har resandeavgift på grund av att antalet passagerare uppgivits oriktigt fastställts för låg, bör avgiftens belopp rättas och redaren åläggas att inbetala tillägget, dock senast under det femte kalender-

-3-

året efter utgången av det år, då den avgift som skall rättas, debiterats eller borde ha debiterats.

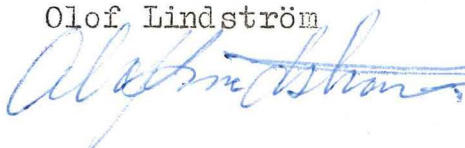
9 §.

Erlägges ej resandeavgift inom utsatt tid, skall på det förfallna beloppet i avgiftstillägg erläggas tolv procents årlig ränta, räknat från den dag, då avgiften senast borde ha erlagts, till betalningsdagen.

- - - - -
Mariehamn, den 10 april 1974.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Olof Lindström

  Christer Jansson.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lindström, viceordföranden Olof M. Jansson (delvis), ledamöterna Bjarne Björklund, Georg Wideman (delvis) samt ersättarna Rolf Carlson (delvis) och Ragna Sanders (delvis).

Till Lag- och ekonomiutskottet

från lagutskottet.

Lag- och ekonomiutskottet har inbegärt lagutskottets utlåtande beträffande lagstiftningsbehörigheten i fråga om förslaget till landskapslag om resandeavgift. Med anledning härav framhåller utskottet följande.

Lagförslaget innebär införande av resandeavgift såsom en närings- skatt. Om en sådan näringskatt är landstinget enligt 23 § 1 mom. självstyrelselagen berättigat att besluta.

Utskottet har inte prövat lagförslagets sakliga utformning och sålunda inte tagit beaktning med frågan, om en sådan näringskatt är ändamålsenlig och om den i föreslagen form har fått en riktig utformning.

I riket gäller för närvarande inte någon bestämmelse om motsvarande näringskatt. Detta är likväl inte någon förutsättning enligt utskottets mening för införande av sådan skatt. Uppenbarligen är ovannämnda stadgande i självstyrelselagen så vidsträckt, att landstinget kan besluta om lägre eller högre näringskatt än de i riket gällande eller att icke alls uppbära i riket uppburen skatt eller att införa en helt ny näringskatt. Enligt 29 § 2 mom. sista stycket självstyrelselagen skall vid utjämnningen beaktas av landskapet uppburen näringskatt, till det belopp den skulle ha uppgått till enligt i riket stadgade grunder. I det aktuella fallet skulle alltså näringskatten alls icke beaktas vid utjämnningen, men om en sådan skatt därefter påbjudes i riket, kommer den av landskapet uppburna resandeavgiften att beaktas till det belopp den skulle uppgå enligt i riket stadgade grunder.

I framställningen har förslaget till landstingets beslut i ärendet givits formen av landskapslag. Detta är enligt 23 § självstyrelselagen inte nödvändigt. Om emellertid beslutet ges denna form, bör det i vanlig ordning såsom i 14 § sagda lag stadgas underställas republikens president. Granskningen av landstingets beslut i detta sammanhang gäller likväl endast frågan om lagförslaget berör ärenden, som hänförts till rikets lagstiftningsbehörighet eller rikets inre eller yttre säkerhet och kommer sålunda inte att innebära ett godkännande av

-2-

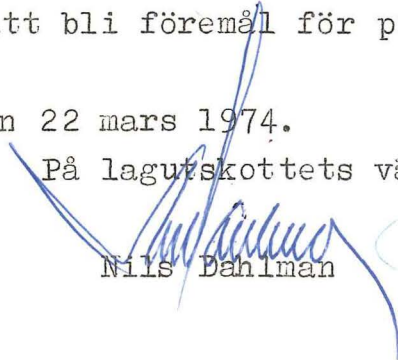
näringskattens sakliga utformning.

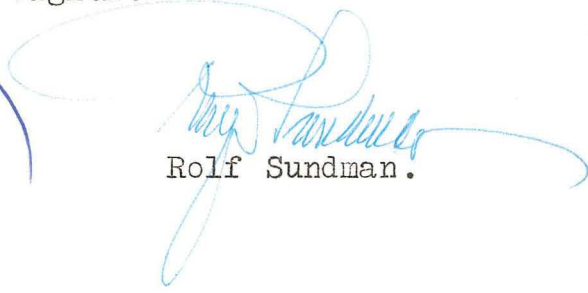
Den sistnämnda frågan blir föremål för prövning, oberoende av vilken form landstingets beslut har haft, enligt stadgandena i 24 § självstyrelselagen. Landshövdingens förbud mot beslutets verkställighet skall underställas republikens president, som i detta sammanhang inte bör vara bunden av sitt eventuella tidigare ställningstagande till en antagen landskapslags möjlighet att träda i kraft.

Det är sålunda inte fråga om lagstiftningsbehörighet i detta ärende i större utsträckning än annars. Finner lag- och ekonomiutskottet att beslutet kunde ges en annan form än landskapslagens, kommer beslutet överhuvud inte att bli föremål för prövning enligt 14 § självstyrelselagen.

Mariehamn, den 22 mars 1974.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.